

महाराष्ट्र शासन MSBSVET, MSSDS, YCMOU, ITS, Skill India मान्यता प्राप्त

पाटील इलेक्ट्रॉनिक्स इन्स्टिट्यूट

Email : patilinstitutesatara@gmail.com

महाराष्ट्र राज्य कौशल, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ, मुंबई शोर्टहाउस कोर्ससचा प्रवेश

सर्टिफिकेट कोर्ससचा प्रवेश : घास्ता - १० वी, १२ वी पास/नापास व कॉलेजचे विद्यार्थी

- इलेक्ट्रिकल सुपरवायझर
- इलेक्ट्रिकल वायरमन
- टू-व्हीलर मेकेनिक
- A.C. मेकेनिक
- कॉम्प्युटर ऑपरेटर
- ऑटोमोबाईल टेक्निसियन
- मोटर वायर्डिंग
- फोर व्हीलर मेकेनिक
- वेल्डर / फॅब्रिक
- कॉम्प्युटर हार्डवेअर

एस्. टी. पास, लायसेन्स व प्लेसमेंटची सोय

प्लॉट नं. ११, राधिका रोड, एस्.टी. स्टॅण्डजवळ, सातारा.

प्रवेशासाठी संपर्क : ९८२२०९७०७९

दैनिक सोलापूर

असत्याच्या दुनियेतील सत्य शोधणारे सायं दैनिक

कटूसत्य

किंमत ५ रुपये

Email - katusatya@gmail.com

www.katusatyanews.com

नका कॅन्सरला आमंत्रण देऊ...

दाखू... अंमली पदार्थ... गॅस्ट्रो सुटण्यासाठी...

व्यसन + टेन्शन + भीती + चिंता + नैराश्य + हस्तकंप + निद्रानाश..

(महाराष्ट्राचे पसंतदिदा नशामुक्ती सेंटर)

डॉ. पालवे नशामुक्ती केंद्र

फोन : 9552619752

कॉल/व्हॉट्सअप करा... दाखू... अंमली पदार्थ... 501% रिझल्ट राम राम करा...

सोलापूर RNI No. MAHMAR 2006/17624 वर्ष २० वे, अंक ५० वा बुधवार, दि. १० सप्टेंबर २०२५ पाने ४ पोष्ट परवाना: - SLP/04/2023-2025 Posted at - R.M.S.Post Office SOLAPUR

मराठ्यांना कुणबी दाखले देण्यास सुरुवात करावी

मंत्रिमंडळ उपसमितीचे विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकार्यांना दिले निर्देश

मुंबई (कटूसत्य वृत्त):- हैदराबाद गॅझेटसंदर्भात जारी करण्यात आलेल्या शासननिर्णयाची तातडीने अंमलबजावणी सुरु करावी, असे निर्देश मंत्रिमंडळ उपसमितीने राज्यातील विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकार्यांना दिले आहेत. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या नेतृत्वाखाली मंत्रिमंडळ उपसमितीने अतिशय विचारपूर्वक निर्णय घेतले आहेत व त्याची अंमलबजावणी सुरु झाली आहे. त्यामुळे शासन निर्णय मागे घेण्याचा कोणताही प्रश्न नाही, असे उपसमितीचे अध्यक्ष व जलसंपदा मंत्री राधाकृष्ण विखे-पाटील यांनी मंगळवारी स्पष्ट केले. राज्यातील सामाजिक



ओबीसी समाज संतप्त आहे. या पार्श्वभूमीवर तो शासननिर्णय आणि जरागे यांना दिलेल्या आश्वासनांची पूर्तता कशी करावी, यासंदर्भात उपसमितीची मंगळवारी बैठक झाली. या बैठकीला मंत्री चंद्रकांत पाटील मंत्री गिरीश महाजन मंत्री आशिष शेलार मंत्री माणिकराव कोकाटे मंत्री दादा



भुसे मंत्री शिवेंद्रराजे भोसले मंत्री मकरंद पाटील यांच्यासह वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते. त्याबाबत माहिती देताना विखे-पाटील म्हणाले, मराठवाडा आणि सातारा गॅझेटसंदर्भात झालेल्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्यासाठी विभागीय आयुक्त आणि जिल्हाधिकारी यांच्याशी सविस्तर चर्चा करण्यात आली

असून, दाखले देण्याबाबत तसेच नोंदणीची छाननी करण्याबाबत कशा पद्धतीने कार्यवाही करता येईल याचा आढावा घेण्यात आला. मराठा आंदोलकांवरिल गुन्हे मागे घेण्याची प्रक्रिया सप्टेंबर अखेरीपर्यंत राबविण्यात येणार आहे. यासाठी प्रत्येक सोमवारी जिल्हाधिकारी आणि जिल्हा पोलिस अधीक्षक यांच्याकडून आढावा घेवून त्याचा प्रस्ताव समितीपुढे सादर करण्यात येईल. यासंदर्भात कालबद्ध अंमलबजावणी करण्याच्या सूचनाही देण्यात आल्या आहेत. आंदोलनामध्ये गाड्यांवर करण्यात आलेल्या दंडात्मक कारवाई मागे घेण्यासंदर्भात सविस्तर अहवाल मागविण्यात आला असून या गाड्या नेमक्या कोणत्या होत्या, याची शहानिशा करूनच निर्णय घेतला जाईल, असे विखे-पाटील यांनी नमूद केले.

मुख्यमंत्र्यांच्या भूमिकेनुसार निर्णय

मराठा समाजासंदर्भात निर्णय घेताना शासनावर कोणाचाही दबाव नव्हता. उपसमितीने तीन-चार बैठका घेवून सर्व महत्वपूर्ण निर्णय मुख्यमंत्र्यांच्या नेतृत्वाखाली व भूमिकेनुसार केले, असे विखे-पाटील यांनी भुजबळ यांनी घेतलेल्या आक्षेपांवर बोलताना स्पष्ट केले. मराठा समाजाप्रमाणेच ओबीसी समाजासाठीही मंत्रिमंडळ उपसमिती नेमण्यात आली आहे. दोन्ही समित्यांचे अध्यक्ष आणि उप समित्यांच्या एकात्रित बैठका घेवून चर्चेतून मार्ग काढता येईल. उपसमितीने घेतलेल्या सर्व निर्णयांची अंमलबजावणी सुरु झाली आहे, मात्र त्यासाठी काही कालावधी लागेल, हेही विचारात घेतले पाहिजे, असे विखे-पाटील यांनी नमूद केले.

कुडू येथील बेकायदेशीर मुरूम उत्खननाबाबत खा. धैर्यशील मोहिते पाटील यांनी घेतली केंद्रीय सचिवांची भेट

अकलूज (कटूसत्य वृत्त):- खासदार धैर्यशील मोहिते पाटील यांनी माढा लोकसभा मतदारसंघातील माढा तालुक्यातील कुडू येथील वनविभागाच्या जमिनीवर मुरूम असलेल्या बेकायदेशीर मुरूम उत्खननाच्या गंभीर समस्येबाबत केंद्रीय वन विभागाचे सचिव तन्मय कुमार यांची नवी दिल्ली येथे भेट घेतली.



कुडू येथील वनजमिनीतून मोठ्या प्रमाणावर बेकायदेशीर मुरूम उत्खनन सुरु आहे. याला आळा घालण्यासाठी रॅज फॉरेस्ट अधिकाऱ्यांनी वारंवार प्रयत्न केले, परंतु कुडूवाडी पोलिस ठाण्याकडून याप्रकरणी कोणताही गुन्हा दाखल करण्यात आलेला नाही. वनरक्षक मोडनीब यांनी याबाबत सोलापूर ग्रामीणचे जिल्हा पोलीस अधीक्षक यांना लेखी विनंती करून गुन्हा

आयुक्तांचा स्वच्छता आढावा, रस्त्यावर कचरा टाकणाऱ्यांवर कारवाईचे निर्देश

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- 'माझं सोलापूर - स्वच्छ सोलापूर, सुंदर सोलापूर' या मोहिमेच्या अनुषंगाने महापालिका आयुक्त डॉ. सचिन ओम्बासे यांनी आज शहरातील विविध भागात प्रत्यक्ष पाहणी केली. यावेळी अतिरिक्त आयुक्त रवि पवार, उपायुक्त तैमूर मुलाणी, सह. आयुक्त शशिकांत भोसले, सह. आयुक्त मनीषा मगर, अंतर्गत लेखा परीक्षक राहुल कुलकर्णी, विभागीय अधिकारी उपस्थित होते. कोनापुरे चाळ, मोदी, लष्कर, नळ बाजार, लोधी गल्ली, सिद्धार्थ चौक, पाथरूड चौक, अशोक चौक, बापूजी नगर अशा परिसरांना भेट देऊन त्यांनी घरोघरी घंटागाडी



जाते का, कचरा संकलन नियमित होते का याची पाहणी केली. तसेच अरंद बोळामध्ये गाडी जात असल्यास त्या ठिकाणी कचरा मत्केदाराने कर्मचारी नियुक्ती करून कचरा संकलन करावे असे आदेश दिले आहेत. यावेळी फुटपाथवर वाढलेले गवत व काही ठिकाणी रस्ता दुभाजक मधील

तेथे संबंधित आरोग्य निरीक्षक व सफाई कर्मचाऱ्यांवर कारवाई करण्याचेही निर्देश दिले. नागरिकांना आवाहन महानगरपालिकेच्या वतीने नागरिकांना आवाहन करण्यात आले आहे की, कचरा रस्त्यावर किंवा फुटपाथवर टाकू नये. घरगुती कचरा फक्त घंटागाडीमध्येच द्यावा. दुबाजक व सार्वजनिक ठिकाणे स्वच्छ ठेवावीत. 'आपलं शहर - आपली जबाबदारी, स्वच्छ सोलापूर - सुंदर सोलापूर' हा संदेश प्रत्येकाने आचरणात आणावा, असे आयुक्त डॉ. सचिन ओम्बासे यांनी आवाहन केले आहे.

विकणे/भाड्याने देणे आहे

वासुद रोड वरील पाण्याच्या टाकीच्या उत्तरील बाजूस असणाऱ्या शिनगारे प्लॉट मधील क्लिअर टायटल प्रॉपर्टी (ट्वीन बंगलो) विकणे आहे. संपर्क : डी. बी. शिंदे मो. : ९५७९४२१४६५ ८२७५२७४२५३ पत्ता: अल्टिमेट जिमच्या समोर, सांगोला

सोलापुरातील दोन उड्डाणपुलांसाठी हवी केंद्रीय मंत्रिमंडळाची मंजूरी

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- शहरातील संधाय्य दोन उड्डाण पुलांसाठी केंद्र सरकारच्या मालकीच्या काही जागांचे संपादन करावे लागणार आहे. त्यासाठी केंद्रीय मंत्रिमंडळाची मंजूरी मिळणे आवश्यक आहे. याबाबत केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांच्याशी बोलणे झाले असून स्थानिक लोकप्रतिनिधींचा पाठपुरावा गरजेचा असल्याचेही जिल्हाधिकारी कुमार आशीर्वाद यांनी सांगितले. उड्डाणपुलांसाठी एप्रिल महिन्यात 966.24 कोटीच्या



निधीला मंजूरी दिल्याची माहिती केंद्रीय रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांनी 'एक्स'वरून दिली आहे. केंद्रीय समितीमध्ये सोलापूरच्या या सुधारित प्रस्तावास अंतिम मान्यता

अपघातग्रस्तांना तात्काळ मदत करणाऱ्यास 25 हजारांचे बक्षिस

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- केंद्र शासनाच्या रस्ते परिवहन व महामार्ग मंत्रालयाने मोटार वाहनांच्या जीवघेण्या अपघातात अपघातग्रस्त झालेल्या व्यक्तीस तात्काळ मदत करणाऱ्या आणि अपघातग्रस्तांना अपघाताच्या गोळडन अर्थमध्ये हॉस्पिटलस ट्रॉमा केअर सेंटरमध्ये वैद्यकीय उपचारासाठी घेऊन जाणाऱ्या व्यक्तीस राह-वीर म्हणून पुरस्कार देण्याची घोषणा जाहीर केलेली आहे.



रस्त्यावरील मोटार अपघातातील अपघातग्रस्तांना आपत्कालीन

परिस्थितीत मदत करणाऱ्याकरिता सामान्य जनसेत प्रवृत्त करणे व निष्ठाप जीव वाचविण्यासाठी इतरांना प्रेरणा देणे प्रेरित करण्याच्या उद्देशाने राह-वीर योजना सुरु करण्यात आलेली आहे. या योजनेद्वारे राह-वीर यास 25000 रुपये इतकी पुरस्कार रक्कम रस्ते परिवहन व महामार्ग मंत्रालयाने नवी दिल्ली यांनी निश्चित केलेली आहे. जिल्हा रस्ता सुरक्षा समितीचे अध्यक्ष तथा जिल्हाधिकारी कुमार आशीर्वाद यांचे अध्यक्षतेखाली

निरामय पॅरालिसिस सेंटर

निरामय आयुर्वेद, पंचकर्म, योगा अण्ड फिजिओथेरेपी सेंटर

खात्रीशीर उपचार 100% गॅरंटी आयुर्वेदिक व अलोपॅथी तज्ञांच्या निगराणीमध्ये

कितीही जुने पॅरालिसिस असो आयुर्वेदिक व अलोपॅथी उपचार पद्धतीने पंधरा ते वीस दिवसांनंतर रिझल्ट येण्यास सुरुवात होते. हात काम करत नाही, चालता येत नाही, ब्रेनचा कंट्रोल जाणे वेडवर आहात काळजी करू नका खात्रीशीर उपचार

नांत आपुलकीचं, जिव्हाळ्याचं, माणुसकीचं आणि आधाराचं समाजातील प्रत्येक घटकाशी ऋणानुबंध जपणारी संस्था

मोबाईल नं. 9503310568

पत्ता: गोळवलकर हॉस्पिटल च्या पाठीमागे, सुळे नगर, मोहोळ, जि. सोलापूर

महाराष्ट्राचे राज्यपाल सी.पी. राधाकृष्णन भारताचे नवे उपराष्ट्रपती

नवी दिल्ली (वृत्त सेवा):- उपराष्ट्रपती पदाच्या निवडणुकीत राष्ट्रीय लोकशाही आघाडी अर्थात एनडीएचे उमेदवार सी.पी. राधाकृष्णन हे विजयी झाले आहेत. त्यामुळे ते आता भारताचे १७ वे उपराष्ट्रपती ठरले आहेत. त्यांनी विरोधकांच्या इंडिया आघाडीचे उमेदवार बी. सुदर्शन यांना पराभूत केलं आहे. उपराष्ट्रपती पदासाठी आज (मंगळवार) मतदान प्रक्रिया पार पडली. सी.पी.



४, बीजेडीचे ७, अकाली दलाचे १ आणि १ अपक्ष खासदाराने

मतदान केले नाही. तर ४२७ एनडीए खासदारांनी मतदान केले. या निवडणुकीत एकूण ७६८ खासदारांकडून मतदान झाले. उपराष्ट्रपती निवडणुकीसाठी मतदान मंगळवारी सकाळी १० वाजता सुरु झाले आणि संध्याकाळी ५ वाजता कोंसले. मतदान संपल्यानंतर, कॉंग्रेसने सांगितले होते की उपराष्ट्रपती निवडणुकीत विरोधी पक्षात एकजूट राहिली. सर्व ३१५ खासदारांनी मतदान केले आहे. परंतु

शेतकऱ्यांच्या उसाचे पैसे थकविणाऱ्या राज्यातील २८ साखर कारखान्यांवर आरआरसी कारवाई

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- मात्र, तोडणी केलेल्या उसाचे पैसे देत शेतकऱ्यांच्या उसाचे पैसे थकविणाऱ्या राज्यातील २८ साखर कारखान्यांवर साखर आयुक्तांनी आरआरसी कारवाई केली असून त्यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातील तब्बल १५ साखर कारखानेदार आहेत. एक महिन्यांवर साखर हंगाम येऊन ठेपला असताना आजही मागील हंगामातील राज्यातील ५४ कारखानेदारांनी शेतकऱ्यांना ३०४ कोटींना लटकवले आहे. बोंटावर मोजण्याइतकेच साखर कारखाने उसाला चांगला दर देतात व उसाचे पैसे शेतकऱ्यांना वेळेवर देतात. इतर बहुतेक साखर कारखानेदार शेतकऱ्यांचा ऊस वेळेवर व वेळेअधी तोडणी करतात.

राज्यातील दीड लाख शिक्षकांचा थांबणार पगार!

वेतन अधीक्षकांचे शाळांना आदेश

सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या शालार्थ आयडीतील बोगसगिरी शोधण्यासाठी शालेय शिक्षण विभागाने नोव्हेंबर २०२२ ते ऑगस्ट २०२५ पर्यंत मान्यता मिळालेल्या सर्व शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची कागदपत्रे ऑनलाईन अपलोड करण्यासाठी १५ सप्टेंबरपर्यंत मुदत दिली आहे. सोलापूर जिल्ह्यातील १० हजार कर्मचाऱ्यांसह राज्यभरातील दीड लाख शिक्षक- शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची कागदपत्रे अजूनही अपलोड झालेली नाहीत. मुदतीत कागदपत्रे अपलोड न करणाऱ्यांचा पुढील महिन्याचा पगार थांबविला जाणार असून, तसे आदेश वेतन अधीक्षकांनी काढले आहेत. नागपूर जिल्ह्यात शिक्षणविभागाच्या बनावट वैयक्तिक मान्यता घेऊन काही शिक्षकांनी बोगस शालार्थ आयडी प्राप्त करून शासनाचा कोट्यवधीचा पगार लाटल्याची बाब समोर आली. त्यानंतर राज्यभरात असा प्रकार झाल्याचा संशय व्यक्त करीत शालेय शिक्षण (पान 2 वर..)

संपादकीय

50 टक्के आरक्षणचा पुनर्विचार!

प्रा. अविनाश कोल्हेसध्या आरक्षण हा विषय चर्चेत आहे. आता सर्वोच्च न्यायालयाने 1992 सालच्या इंद्रा साहनी खटल्यात घालून दिलेल्या कमाल 50 टक्क्यांच्या मर्यादेचा पुनर्विचार करणे गरजेचे झाले आहे. मनोज जरांगे पाटील यांच्या आंदोलनामुळे एक वेगळी पण या विषयाशी संबंधित बाब पुन्हा चर्चेत आली आहे आणि ती म्हणजे आपल्या देशात आरक्षणच्या संदर्भात असलेली 50 टक्क्यांची कमाल मर्यादा. आज आपल्या देशात 49.5 टक्के आरक्षण दिलेले आहे. आज आरक्षणच्या मुद्द्यात सर्वाधिक राजकारण शिरले आहे. यावर्षी विहारमध्ये विधानसभेच्या निवडणुका होत आहेत. त्याचे वातावरण आताच तापायला लागले आहे.

बिहारमधील राष्ट्रीय जनता दल या पक्षाचे आजचे नेते तेजस्वी यादव यांनी अलीकडेच घोषणा केली की, जर त्यांचा पक्ष सत्तेत आला तर ते राज्यात 85 टक्के आरक्षण देतील. ही चर्चा अधिक व्यापक पातळीवर न्यायची असेल तर अलीकडेच सर्वोच्च न्यायालयाने केंद्र सरकारला दिलेल्या नोटीसचासुद्धा उल्लेख करावा लागतो. या नोटीसमध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीत 'क्रिमिलेयर' का लावू नये, अशी विचारणा केली आहे. क्रिमिलेयर हा प्रकार ओबीसीत सुरुवातीपासूनच म्हणजे 1993 सालापासून आहे.

भारतीय राज्यघटनेतील तरतुदी आधी समजून घ्यायला लागतील. आपल्या घटनेतील कलम 15 आणि 16 मध्ये भारतीय नागरिकांना समानतेचा हक्क दिला आहे. त्याचबरोबर सरकारला अनुसूचित जाती, जमातीच्या विकासासाठी खास कार्यक्रम राबवण्याचे अधिकारसुद्धा दिले आहेत. याचा आधार घेऊनच सरकार अनुसूचित जाती, जमाती आणि ओबीसींना सरकारी नोकऱ्या आणि शैक्षणिक संस्थांत आरक्षण देते. आता यात आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्यांसाठी 10 टक्के आरक्षण वाढले आहे. 'आर्थिकदृष्ट्या मागासलेले' याबद्दल भारतात अनेक वर्षांपासून वादावादी सुरू आहे. मात्र, 2022 साली सर्वोच्च न्यायालयाने 'जनहित अभियान' खटल्यात पाच न्यायमूर्तींच्या खंडपीठातले निर्णयानुसार 50 टक्के आरक्षणाची मर्यादा अनुसूचित जाती, जमाती आणि ओबीसींसाठी आहे. 'आर्थिकदृष्ट्या मागासलेले' हा पूर्णपणे वेगळा वर्ग आहे, असे म्हणत ते दहा टक्के आरक्षण ग्राह्य धरण्यात आले. याचा अर्थ असा की आजघटकेला आपल्या देशात 49.5 टक्के अधिक 10 टक्के असे एकूण 59.5 टक्के आरक्षण आहे. 1990च्या दशकापासून अनेक सामाजिक घटक आरक्षणाची मागणी करत असल्यामुळे आणि एवढेच नव्हे तर त्यासाठी प्रसंगी आंदोलने करत असल्यामुळे आता 50 टक्क्यांबाबत पुनर्विचार करणे निकडीचे झाले आहे. याचे कारण अनुसूचित जाती, जमाती आणि ओबीसी या तीन गटांबाहेर असलेल्या जात समूहांना आरक्षणाची निकड भासायला लागली आहे. म्हणूनच 1990 नंतर जातनिहाय जनगणनेची मागणीसुद्धा व्हायला लागली होती. ही मागणी आता मान्य झाली आहे. एकदा जातनिहाय माहिती समोर आली की मग आरक्षणाचा फायदा कोणाला किती मिळाला आहे यावर प्रकाश पडेल. सरकारने ऑक्टोबर 2017 मध्ये न्या. जी. रोहिणी आयोग गठीत केला. या आयोगाने ओबीसीत उपवर्गीकरण करणे करावे याबाबत, याबद्दल मार्गदर्शन करावे असे अपेक्षित आहे.

या आयोगाने केंद्रीय यादीत समाविष्ट असलेल्या ओबीसींच्या विस्तृत श्रेणीमध्ये सूचितबद्ध असलेल्या जातींमध्ये आरक्षणाच्या लाभांच्या असमान वाटपाच्या व्याप्तीचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे. तसेच ओबीसींमधील उपवर्गीकरणासाठी शास्त्रीय दृष्टिकोनातून निकष तयार करणे आणि यंत्रणा बनवणे. या आयोगात एकूण चार सदस्य आहेत. अध्यक्षपदी दिल्ली उच्च न्यायालयाचे निवृत्त मुख्य न्यायमूर्ती जी. रोहिणी आहेत. इतर तीन सदस्यांमध्ये एक सदस्य आहेत डॉ. के. के. बजाज. हे गृहस्थ नवी दिल्लीतील 'सेंटर फॉर पॉलिसी स्टडीज'चे संचालक आहेत.

दुसरे सदस्य पदसिद्ध आहे. हे पद कोलकोता येथील 'अंत्रोपॉलॉजिकल सर्व्हे ऑफ इंडिया'चे संचालक यांच्याकडे जाते. तिसरे पदसुद्धा पदसिद्ध आहे. हे रजिस्ट्रार जनरल आणि जनगणना आयुक्त यांच्याकडे जाते. स्वतः न्यायमूर्ती रोहिणी ओबीसी समाजाचे आहेत. या आयोगाचा अहवाल ऑगस्ट 2023 मध्ये सरकारला सादर केलेला आहे. पण सरकारने हा अहवाल अद्याप जाहीर केलेला नाही. मात्र, समोर आलेल्या काही बाबी लक्षात घेतल्या पाहिजे. आयोगाने दाखवून दिले आहे ओबीसींसाठी शैक्षणिक संस्थांत असलेल्या एकूण जागांपैकी आणि एकूण सरकारी नोकऱ्यांपैकी तब्बल 97 टक्के फायदा ओबीसींत 25 टक्के जातींनी मिळवल्या तर 75 टक्क्यांना काहीही मिळाले नाही. एवढेच नव्हे तर ओबीसींतील 2600 उपजातीपैकी सुमारे 1000 जातींना काहीही फायदा झालेला नाही. हा विचित्र प्रकारचा अन्याय आहे.

2024 साली 'स्टेट ऑफ पंजाब वि. दरविंदर सिंग' या खटल्यात सात न्यायमूर्तींचे खंडपीठ बसले होते. यातील चार न्यायमूर्तींनी केंद्र सरकारला अनुसूचितजाती आणि जमातींतसुद्धा क्रिमिलेयर असावे या दिशेने विचार करावा, अशी स्पष्ट सूचना केली होती. मात्र ऑगस्ट 2024 मध्ये झालेल्या केंद्रीय मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत या सूचनेचा विचार करायचा नाही आणि जाती-जमातीत क्रिमिलेयर आणायचा नाही, असा निर्णय झाला.

आज जरी केंद्र सरकार या सूचनेचा विचार करण्याच्या मनःस्थितीत नसले तरी आज ना उद्या हा सूचना विचारात घ्यावी लागेल. सामाजिक न्यायासाठी आपण स्वखुशीने आरक्षणाचे तत्त्व स्वीकारलेले आहे. अशा स्थितीत आता या धोरणाची अंमलबजावणी कशी होत आहे, या अंमलबजावणीत काही त्रुटी निर्माण झाल्या आहेत का, त्या त्रुटी कशा दूर करायच्या इत्यादी बाबींचा विचार झाला पाहिजे.

शेतकऱ्यांच्या उसाचे पैसे थकविणाऱ्या...

विभागातील धाराशिव जिल्ह्यातील एका साखर कारखान्यांचा समावेश आहे. जिल्ह्यात आजही ४२ कोटी थकीत..

- » सोलापूर जिल्ह्यातील आठ साखर कारखान्यांकडे एफआरपीप्रमाणे ४२ कोटी १६ लाख रुपये थकले आहेत.
- » सिद्धेश्वर सोलापूर सर्वाधिक १८ कोटी तर भीमा सहकारी टाकळी सिक्कर, गोकुळ शुगर, जयहिंद शुगर आचेगाव, सहकार शिरोमणी वसंतराव काळे, मातोश्री लक्ष्मी शुगर, इंद्रेश्वर शुगर, सिद्धनाथ शुगर तिहे या आठ साखर कारखान्यांकडे ऑगस्ट अखेरपर्यंत ४२ कोटी १६ लाख रुपये थकबाकी आहे. धाराशिव जिल्ह्यातील एकही कारखाना थकीत नाही.



प्रबोधन

भक्तीचा रोग

देवभक्त हे समाजात आदर प्राप्त करीत असतात. त्यांच्याकडे पाहाण्याचा समाजाचा दृष्टिकोन चांगला असतो. देवभक्ताला लोक मान देतात. समाजस्वास्थ्यचा विचार करणारे त्याच्याविषयी आस्थावान असतात. सामाजिकदृष्ट्या तो एक निरुपद्रवी घटक आहे, असे ते मानतात.

देवभक्तांच्या जमेची बाजू आपण वर पाहिली. पण ती खरोखर जमेची बाजू आहे की खचाची (तोट्याची), याचा विचार होणे आवश्यक आहे. देवभक्तीमध्ये समाजाची फार मोठी लोकसंख्या समाविष्ट असल्यामुळे हा जमाखर्च तपासणे, हा राष्ट्रीय विचार होण्याइतका महत्त्वाचा झाला आहे. भक्तांची श्रमशक्ती आणि धनशक्ती यांचा हा अपव्यय टाळणे फार आवश्यक आहे. पण लक्षात कोण घेतो अशी आज आपल्या समाजाची स्थिती झाली आहे. शिवाय खुनशी राष्ट्र जशी आपल्या पदरी जैविक शस्त्र बाळगतात त्याप्रमाणे आपल्या देशात तेवढंच भयंकर असे देव-धर्म-अध्यात्मशस्त्र बाळगणारे व त्याचा व्यापक प्रसार करणारे दुष्ट लोक संघ करून वावरताहेत. हे धार्मिक प्रदूषण देशाला सतत वेदून राहावे व लोक त्यातच बंधिरावस्थेत असावेत, यासाठी प्रयत्नशील असणारी कार्यव्यवस्था चिकित्सकाला दिसून येते. या प्रदूषण व्यवस्थेचे बुवा, महाशय, बापू, माताजी, दीदीजी-बहेनजी ही साधने आहेत. ह्या मंडळींनी, वास्तवाकडे डोळेझाक करून वेळ आणि मानवीशक्तीची नासाडी करणाऱ्या देवभक्तांच्या उत्पादनाचे जणू कारखानेच उघडले आहेत.

समाजहिताचा विचार करणारे, देवभक्तांच्या या वाढत्या संख्येने चिंतित झाले आहेत. पूर्वी चूडनां लागणारा हा देवभक्तीचा छंद अलीकडे तरुणांही भुलवू लागला आहे. कोट्टिक आणि सामाजिक जीवनात व्यक्तीच्या अस्तित्वाला आव्हान देणारे आर्थिक अनिश्चितता, असुरक्षितता, मानसिक व शारीरिक दौर्बल्य, अचूक मार्गदर्शनाचा अभाव, आशा-निराशेच्या प्रत्यही बसणाऱ्या थपडा, आपल्या कळपात युवकांना ओढू पाहणारे राजकीय व धार्मिक टगे, प्रसारमाध्यमांनी पुरातन संस्कृतीचा मेंदूवर सतत धापलेला मागासलेपणा, कुटुंबप्रमुखांची नवी पिढी घडवण्यातील असमर्थता आदि बाबी तरुणांना दैववादी बनवण्यास कारणीभूत ठरत आहेत. हे सर्व चिंताजनक आहे. कारण थकलेल्यांना भविष्यकाळ नसतो. पण ज्यांच्या खांद्यावर भविष्यकाळ असतो, ते तरुण भक्तिमार्गाकडे वळले तर देशाचं भवितव्य काळवंडून जायला वेळ लागत नाही. तरुणांचं च

प्रौढांचं या दृष्टीने प्रबोधन होणं फार फार आवश्यक आहे. कारण-
देवा दैवावरी । विसंबूनी जगे ।
त्यास भीक लागे । निश्चयेशी ॥ १
समर्थ न कोण्या । आश्रयास जाई ॥
ग्रामाची कमाई । सुखे भोगी ॥ २
गचाळीनी खूळ । घेतले भक्तीचे ।
वाटोळे जन्माचे । त्यांचे झाले ॥ ३
त्यांचा धरा कान । पाजा थोडे ज्ञान
घालवा अज्ञान । बिचान्यांचे ॥ ४

अध्यात्म आणि ऐहिकता यांचं कधीच जमत नाही. खरं तर, धर्म, अर्थ, काम आणि मोक्ष (स्वातंत्र्य) हे चारही पुरुषार्थ आध्यात्मिकाला, देव-दैववाद्याला कधीच प्राप्त होत नाहीत. कारण तो आकार्यक्षम, आळशी व परावलंबी असतो. धर्म (कर्तव्यपूर्ती), पैसा, उपभोग आणि सर्वप्रकारचं स्वातंत्र्य (मोक्ष) ज्याची दृष्टी ऐहिकयुक्त, इहवादी आहे त्यालाच प्राप्त होतात. 'दे हरी पलंगावरी' म्हणणाऱ्याचा पलंगसुद्धा हरी काढून नेतो. म्हणून परावलंबित्वाचा महारोग बरा करायचा असेल, देशातील सर्व नागरिक आपल्या हक्काचं जीवन प्राप्त करण्यासाठी संघर्षशील बनवायचे असतील, तर देव-दैववादाचे विषाणू आत्मभानाचं आणि वास्तवाचं भान देऊन मारून टाकावे लागतील. देवाला बसत जे हात जोडतात, ते आपल्या भाग्योदयाला कायमचा रामराम ठोकतात !

रिकामे राहती । हात जोडलेले ॥
डोळे मिटलेले । तमलक्षी ॥१
गुंती अध्यात्माच्या । गुंतलेले मन ।
करी नुकसान । भौतिकाचे ॥२
हात कामामध्ये । नजर चौफेर ।
तोच खरा वीर । जीवनाचा ॥३
समाजाचा वेध । मन घेई सदा ।
गतीचा कायदा । कळे ज्यास ॥४
जन्मा येऊनिया । सार्थक जाहले ।
आयुष्यास केले । त्याने धन्य ॥५
हात जोडूनिया । जगू नका कधी ।
आयुष्याची संधी । पुन्हा नाही ॥६



प्रा. डॉ. जे. बी. शिंदे

844/1, साळोखेनगर,
कळंबा रोड, कोल्हापूर-416012
92258 09071

मागासला देश । पुढारली भक्ती

मा नवतावादी विचारवंत दृष्टी, एककलत्री, ईश्वरवाद्यांला मानवतावादाचं महात्म्य त्यांच्या शब्दांत समजावून देताना 'Service to man is service to God' असा विचार व्यक्त करतात. हा विचार पुरोगामी आहे; यात वादच नाही. पण ईश्वरवादी जर थंड डोक्याने विचार करणारे आहेत असे दिसलं, तर वरील वाक्याला जोडून असंही म्हणावं, 'But service to God is service to nonsense.' म्हणजे त्यांच्या डोक्यात लख्ख प्रकाश पडेल, शिवाय एक पूर्ण अर्थाचं वाक्य बोलण्याचं श्रेयही आपणाला लाभेल.

साने गुरुजी म्हणूनच म्हणतात, 'आपण झाडाभाडांत देव पाहातो. दगडथोंड्यांत देव पाहातो. भुताप्रेतांत पाहातो. परंतु मानवातील देव आपणास दिसत नाही. आपणास चार तोंडांचा, आठ हातांचा असा देव पाहिजे असतो. मनुष्याच्या रूपाने आपल्या शेजारी उभा असलेला परमेश्वर आपणास दिसत नाही.' समाजशिक्षक तुकोबांनीसुद्धा जन तैचि जनार्दन हे तत्त्व समाजमानवर ठसवण्याचा प्रयत्न करताना एसे भाग्य कई लाहता होईन । असे देखे जन ब्रह्मरूप- अर्थात, 'प्रत्येक व्यक्ती देव आहे, असे जेव्हा मला वाटेत, तेव्हाच मी खरा भाग्यवान होईन,' असे म्हटलंय.

महात्मा चक्रधरसुद्धा मानवतेचे उपासकच होते. एकदा नागदेवाचार्य कुणाला तरी टाकून बोलल्याचे शब्द त्यांच्या कानावर पडले. तेव्हा चक्रधरानी त्यांना आपल्या जवळ येण्यास मज्जाव केला. ते शिष्यांना म्हणाले, 'हा एका जीवाचे चैतन्य पोळून आला, त्यास हाकला बाहेरी.' अध्यात्म मार्गाचे मार्गदर्शक म्हणून चक्रधरांचा गौरव त्यांचे भक्त करता असले, तरी चक्रधरांचा आराध्य माणूसच होता. समाजनिष्ठ हीच त्यांची भक्ती होती. स्वामी विवेकानंद म्हणतात, 'भक्तासाठी आवश्यक असलेल्या उपासनेचा सर्वोच्च प्रकार म्हणजे मानवपूजा होय. खरोखर पूजा करावयाची असेल तर परिस्थितीनुसार शक्य तितक्या गरिबांना आपल्या घरी बोलावून त्यांना ईश्वररूप मानून त्यांची सेवा केल्यास ते सर्वोत्तम होय.' तात्पर्य, जनसेवा हीच ईशसेवा । ईशसेवा ती जनसेवा नव्हे !

वैष्णव संप्रदायाचे नरसी मेहता म्हणत, वैष्णवजन तो तेणे कहिये जे पीड पराई जाने रे । अर्थात, दुसऱ्याचे दुःख जाणतो तोच वैष्णव ! त्यांची ही दृष्टी शुद्ध भौतिक होती; ऐहिक होती आणि आध्यात्मिक नव्हे, सामाजिक होती. त्यांचा वैष्णव कोणाची निंदा न करणारा, दिलेलं वचन पाळणारा, परोपकारी, नम्र, निरहंकारी, सरळमार्गी सज्जन होता. महात्मा गांधीजी नरसी मेहताच्या त्या अभागाचे सामूहिक गायन करीत. यामागे धार्मिकांनी खरा तो एकच धर्म, जगाला प्रेम अर्पावे हा मंत्र हृदयाशी धरून आपली आकाशावर

खिळलेली नजर आपल्या आजूबाजूला पसरलेल्या जनलोकांवर स्थिर केली पाहिजे, असाही हेतू होता. तर अधार्मिकांनी मानवहिताच्या कामी श्रद्धावान, आस्थावान झाल पाहिजे. कारण मानवाच्या सुखात वृद्धी होणं हा धार्मिकांचा मोक्ष तर अधार्मिकांचं सार्थक असलं पाहिजे, हा विचार त्यामागे होता. चावार्कानी, गीतम बुद्ध, महावीर, बसवेश्वर, कबीर, चक्रधर, ज्ञानदेव, तुकाराम, गांधीजी ... या सत्याच थोरंनी मानवकल्याण हाच मोक्ष, तोच स्वर्ग, तेच साफल्य मानलेलं आहे.

कृतिशील विचारवंत भाई माधवराव बागल लिहितात, 'नास्तिकवाद या शब्दाला लोक निष्कारण भितात. पण तोच मानवाच्या कल्याणाचा मार्ग आहे. मानवजातीला समानतेच्या पातळीवर आणणारा तो मार्ग आहे. तो सर्वांना प्रेमाच्या धाग्यात गोवणारा आहे. नास्तिकवादी तत्त्वज्ञान हेच अतिप्रगत तत्त्वज्ञान आहे.' आज इहवाद आणि विश्वकु टुंबवाद नास्तिकवादाच्याच आश्रयाने वृद्धित होत आहेत. देव आणि धर्म यांना भविष्यकाळाच्या बुद्धिप्रधान युगात स्थान नसणार, हे सूर्यप्रकाशाइतकं स्वच्छ सत्य आहे. देवाचं-ईश्वराचं बुजगावणं तेव्हा अडगळीत पडलेलं असेल, हे ओळखून लक्षात ठेवा-

धूर्त लबाडांनी । लाविले पूजनी ।
पूजिले भक्तांनी । खोट्या देवा ॥१
सापडे भविक । लबाडांच्या हाती ।
बरवाद होती । वेडे भक्त ॥ २
भक्तांना न उरे । समाजाचे भान
सदा त्याचे ध्यान । देव-धर्मी ॥ ३
देव मागासला । हे न कळे त्यास
खुंटला विकास । देशाचाही ॥४
देशान्तरी आणि । समाजकल्याण
राही दुर्लक्षून । मागासले ॥५
मागासला देश । पुढारली भक्ती
कासवाची गती । चाले देश ॥ ६
नागडे, उपाशी असणारे भक्त
कसे देशहित । साधणार ? ॥ ७ ॥
भक्तीच्या ऊर्जेचे । करा नियंत्रण
देशाचे कल्याण । होण्यासाठी ॥८



प्रा. डॉ. जे. बी. शिंदे

844/1, साळोखेनगर,
कळंबा रोड, कोल्हापूर-416012
92258 09071

प्रधानमंत्री सूक्ष्म अन्नप्रक्रिया उद्योग योजना - ग्रामीण उद्योजकतेला चालना

भा रत सरकारने ग्रामीण भागातील असेंधित अन्नप्रक्रिया उद्योगांना औपचारिक स्वरूप देण्यासाठी प्रधानमंत्री सूक्ष्म अन्नप्रक्रिया उद्योग योजना (PMFME) सुरू केली आहे. ही योजना २०२०-२१ पासून सुरू आहे.

योजनेचा उद्देश :

- असेंधित अन्नप्रक्रिया उद्योगांना औपचारिक स्वरूप देणे
- उत्पादनात गुणवत्ता आणि मूल्यवर्धन करणे
- अन्न सुरक्षा मानकांचे पालन सुनिश्चित करणे
- ग्रामीण भागात रोजगार संधी निर्माण करणे
- शेतकऱ्यांच्या उत्पादनात वाढ करणे

आर्थिक सहाय्य :

- वैयक्तिक उद्योजकांना त्यांच्या प्रकल्प खर्चाच्या ३५% पर्यंत अनुदान, जास्तीत जास्त ₹१० लाख
- SHGs, FPOs, सहकारी संस्था यांना मूल्य साखळीतील अन्नप्रक्रिया यंत्रणा उभारण्यासाठी अनुदान
- सामायिक पायाभूत सुविधा जसे की प्रक्रिया केंद्र, शीतगृह, गोदाम यासाठीही अनुदान
- पर संलग्न भांडवली अनुदान: प्रकल्प खर्चाच्या ३५% पर्यंत, जास्तीत जास्त ₹३ कोटी (प्रकल्प खर्च ₹१० कोटीपेक्षा जास्त

नसावा)
ब्रँडिंग आणि मार्केटिंगसाठी सहाय्य :

- उत्पादनाच्या ब्रँडिंग व विपणनासाठी एकूण खर्चाच्या ५०% पर्यंत अनुदान
- पॅकेजिंग, मानकीकरण, गुणवत्ता नियंत्रणासाठी मदत
- प्रकल्प अहवाल तयार करण्यासाठी ₹५ लाखांपर्यंत सहाय्य

अन्य सुविधा :

- उद्योजकांसाठी प्रशिक्षण व कौशल्य विकास
- तांत्रिक व व्यावसायिक मार्गदर्शन
- बँक कर्ज जोडणीसाठी सहाय्य

योजनेसाठी पात्रता :

- असेंधित अन्नप्रक्रिया उद्योग
- वैयक्तिक सूक्ष्म उद्योजक
- स्वयं-सहायता गट (SHGs)
- शेतकरी उत्पादक गट (FPOs)
- सहकारी संस्था व उत्पादक सहकारी संस्था

योजनेअंतर्गत समाविष्ट उद्योग :

- फळे व भाजीपाला प्रक्रिया
- धान्य व कडधान्ये प्रक्रिया
- दुग्ध प्रक्रिया
- मांस व कुक्कुटपालन प्रक्रिया
- मत्स्य प्रक्रिया
- तेलबिया प्रक्रिया

PMFME योजना म्हणजे ग्रामीण भागातील अन्नप्रक्रिया उद्योगांना बळ देणारा एक महत्त्वाचा उपक्रम आहे. या योजनेच्या माध्यमातून शेतकरी, महिला गट, आणि स्थानिक उद्योजकांना आर्थिक मदत, प्रशिक्षण आणि बाजारपेठे पर्यंत पोहोच मिळते. स्वावलंबन आणि गुणवत्ता यांचा संगम साधणारी ही योजना ग्रामीण भारताच्या विकासासाठी एक मजबूत पायाभूत व्यवस्था निर्माण करत आहे. तरी सोलापूर जिल्ह्यातील जास्तीत जास्त लाभार्थ्यांनी या योजनेचा लाभ घ्यावा.

- सुनील सोनटक्के
जिल्हा माहिती अधिकारी
सोलापूर

पान १ वरून

राज्यातील दीड लाख शिक्षकांचा...

विभागांने सर्व शासकीय व खासगी अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व कनिष्ठ महाविद्यालयांमधील सुमारे साडेचार लाख शिक्षक- शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची कागदपत्रे अपलोड करण्याचे आदेश काढले. सुरवातीला ३१ ऑगस्टपर्यंत मुदत दिली होती, ती मुदत आता १५ सप्टेंबरपर्यंत वाढविली आहे. त्यात प्रामुख्याने सर्व शिक्षक- शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना शिक्षणाधिकाऱ्यांनी दिलेली वैयक्तिक मान्यता, संस्थेतील रुजू रिपोर्ट, नियुक्ती आदेश व उपसंचालकांचे शालाई आयडीचे आदेश जोडून ऑनलाइन अपलोड करावे लागणार आहेत. अनेक शिक्षकांची संस्था किंवा शाळा बदलल्याने त्यांना आता संस्थेकडून कागदपत्रे मिळत नसल्याची ओरड आहे. त्यांच्यासमोरील अडचणी वाढल्या आहेत.

आदेश सर्व मुख्याध्यापकांना दिले

सर्व खासगी अनुदानित शाळा, सरकारी शाळांमधील शिक्षक- शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची वैयक्तिक मान्यता, रूजू अहवाल, नियुक्ती आदेश, शालाई आयडी अशी सर्व कागदपत्रे शासनाला अपलोड करायची आहेत. त्यासाठी १५ सप्टेंबरपर्यंत मुदत देण्यात आली असून, मुदतीत ज्यांची कागदपत्रे अपलोड होणार नाहीत, त्यांचा त्यापुढील पगार थांबविला जाणार आहे. तसे आदेश सर्व मुख्याध्यापकांना दिले आहेत.

- दीपक मुंडे, वेतन अधीक्षक, सोलापूर

हैदराबाद गॅझेटप्रमाणे कोल्हापूर गॅझेटियरही तत्काळ लागू करा

सकल मराठा समाज पदाधिकाऱ्यांची पत्रकार परिषदेत मागणी

कोल्हापूर : (कटूसत्य वृत्त):- कोल्हापूर जिल्ह्यातील मराठा- कुणबी बांधवांना न्याय मिळवण्यासाठी हैदराबाद गॅझेटप्रमाणे राज्य शासनाने कोल्हापूर गॅझेटियर तयार तातडीने लागू करावे, अशी मागणी सकल मराठा समाजाच्या वतीने मराठा महासंघाचे राष्ट्रीय उपाध्यक्ष वसंतराव मुळीक यांनी सोमवारी पत्रकार परिषदेत केली.

कोल्हापूर जिल्ह्याच्या १८८१ च्या गॅझेटियरनुसार लोकसंख्या ८ लाख १८९ होती. त्यापैकी कुणबी लोकसंख्या २ लाख ९९ हजार ३५०, तर मराठा लोकसंख्या नोंदीप्रमाणे ६२ हजार २८७ होती. शेती करणारे, परंतु लढवय्ये कुणबी व शिर्पाईगणाचा बाणा बाळगणारे शूर मराठे व मराठी भाषा बोलणारे होते. मराठा व कुणबी यांच्यात फारसा भेद दिसत नाही. दोघांचे राहणीमान, स्वभाव, देवक, आहार, शेतीसह



जिल्ह्याची लोकसंख्या ३८ लाख होती, ती सध्या सुमारे

४२ ते ४३ लाख इतकी झाली आहे. यामध्ये जिल्हा मराठा कुणबीबहुल असल्याने मराठा, कुणबी लोकसंख्या सुमारे २० ते २१ लाख इतकी असणार आहे. परंतु २०११ पासून आतापर्यंत फक्त ६ हजार ७५० कुणबी दाखल्यांची जात पडताळणी होऊन प्रमाणपत्रे दिली आहेत. १८८२ मध्ये १ लाख ९९ हजार ३५० कुणबी लोकसंख्या होती. या हिशेबाने २०२५ पर्यंत १५ लाखांवर कुणबींची लोकसंख्या झाली असावी. परंतु, त्या प्रमाणात कुणबी दाखले मिळणे अपेक्षित

असताना २०२१ पासून फक्त ६ हजार ७५० कुणबी दाखले दिले गेले आहेत, असे मुळीक म्हणाले. कोल्हापूर संस्थानात १८८१ मध्ये ३३ लाख कुणबी असताना आतापर्यंत १५ लाख कुणबींची संख्या झाली पाहिजे होती. परंतु, कुणबी दाखल्यांची अल्पसंख्या पाहता, लाखो कुणबी नोंदी कुठे गायब झाल्या आहेत, त्याचा सरकारने शोध घ्यावा, अशी मागणीदेखील समाजाने केली आहे.

एकच आहेत, हे कोल्हापूर गॅझेटियरवरून सिद्ध होते, असे मुळीक म्हणाले. कोल्हापूर जिल्ह्याची लोकसंख्या ३८ लाख होती, ती सध्या सुमारे

आरक्षणापासून वंचित ठेवण्याचे कारस्थान कुणबी ? १८८१ मधील गॅझेटमध्ये मराठा-कुणबी एकच आहे, असे स्पष्ट असताना १९९६ च्या गॅझेटमध्ये मराठा आणि कुणबी वेगवेगळे दाखविण्याचे षडयंत्र कोणी केले ? १८८१ च्या मूळ गॅझेटियरमध्ये १९९६ मध्ये फेरफार करून मराठ्यांना आरक्षणापासून वंचित ठेवण्याचे कारस्थान कोणी केले ? १९९४ मध्ये शंभरपेक्षा जास्त जाती ओबीसींमध्ये घालत असताना, कुणबी जातीला बाहेर का ठेवले, यांचे उत्तर मिळवावे, अशी मागणी करण्यात आली.

कुणबी दाखला मिळणे जिक्करीचे

न्या. संदीप शिंदे समितीच्या कुणबी शोधमोहिमेत कोल्हापूर जिल्ह्यात सुमारे १ लाख ५० हजार इतक्या कुणबी नोंदी सापडल्या आहेत. परंतु, १९३२ नंतर सर्वसाधारण कुणब्यांनी मराठा नोंद केल्याने कुणबी दाखले मिळणे जिक्करीचे झाल्याचे सकल मराठा समाजाच्या पदाधिकाऱ्यांनी सांगितले..

वात्रटिका

तिळपापड नि आगपाखड

भारताची प्रगती,भरारी तिच्या डोळ्यात खुपते...
टेरिफ लावून नमत नाही
तेव्हा बसायची जागा दुखते...
किती चिडचिड आणि त्याच किती होते तिळपापड...
ढुकूनही नाही पाहिले तेव्हा त्याची पुन्हा आगपाखड...

हणमंत पडवळ,
धाराशिव,
8698067566

शेतकऱ्यांना कजार्साठी अडवणूक झाल्यास खपवून घेणार नाही- आ. अभिजीत पाटील

पंढरपूर (कटूसत्य वृत्त):- श्री विठ्ठल सहकारी साखर कारखान्याचे चेअरमन तसेच माडा विधानसभा मतदारसंघाचे आ. अभिजीत पाटील यांनी पंढरपूर पंचायत समिती शेती सभागृह येथे जनतेचे प्रश्न सोडविण्यासाठी जनता दरबाराचे अयोजन करण्यात आले होते.



तसेच तालुका कर्जवाटप समिती आढावा बैठक आ. अभिजीत पाटील यांच्या अध्यक्षतेखाली पार पडली यावेळी सर्व नॅशनल, सहकारी तसेच खासगी बँकांचे प्रमुख अधिकारी उपस्थित होते. शेतकऱ्यांना पीक कर्ज

केल्याने शेतकऱ्यांना नाहक त्रास सहन करावा लागत आहे, इथून पुढे शेतकऱ्यांना सिव्हिलची अट न घालता लवकरात लवकर सर्व कर्ज वाटप करण्यात यावे..

कायमच चर्चेत राहिलेले आ. अभिजीत पाटील यांनी तीन अधिवेशनांमध्ये मतदारसंघातील अनेक समस्या विधिमंडळात मांडल्या आहेत. सर्वसामान्य

जनतेची काम सुरळीतपणे व्हावी यासाठी जनता दरबाराचे आयोजन केले असून यातून हजारो शेतकऱ्यांचे प्रश्न समस्या सुटल्या आहेत यामुळे नागरिकांमध्ये आनंदाचे वातावरण झाले आहे.

या जनता दरबारात पंढरपूर तालुक्यातील नागरिकांनी मोठ्या संख्येने हजेरी लावून आपापल्या समस्या, अडचणी व मागण्या मांडल्या. नागरिकांनी मांडलेल्या तक्रारी व निवेदनांचा तत्काळ निपटारा करण्यासाठी संबंधित विभाग प्रमुख व शासकीय अधिकारी उपस्थित होते.

महाबँक कर्मचारी संघटनेचा 'डॉ.श्रीपाद अमृत डांगे स्मृती पुरस्कार' डॉ.मिलिंद रानडे यांना जाहीर

छ. संभाजी नगर (कटूसत्य वृत्त):- बँक ऑफ महाराष्ट्र एम्प्लॉईज युनियन, औरंगाबाद या ए.आय.बी. इ.ए. (अव्हएअ) संघटनेच्या वतीने कामगार चळवळीत अमूल्य योगदान दिलेल्या व्यक्तीस कामगार चळवळीचे अर्धवर्षीय डॉ.श्रीपाद अमृत डांगे यांचे स्मरणार्थ 1999 सालापासून पुरस्कार दिला जातो.



या वर्षी छ. संभाजी नगर येथे संघटनेच्या संपन्न होत असलेल्या संघटनेच्या अधिवेशनात या पुरस्कारासाठी निवड समितीने मुंबई कचरा वाहतूक या अत्यंत दुर्लक्षित क्षेत्रातील कामगारांसाठी प्रदीर्घ कायदेशीर न्यायालयीन संघर्ष करून त्यांना सेवेत कायम करण्यात यशस्वी यानी अनेक वर्षे अभ्यास करून यांनी निवड केल्याची घोषणा संघटनेचे अध्यक्ष डॉ.देविदास तुळजापूरकर आणि जनरल सेक्रेटरी डॉ.धनंजय कुलकर्णी यांनी केली.

कचरा वाहतूक गाडीवरच घ्यावे लागणारे जेवण, प्रत्येक फेरीवरच आणून सहाद्री, राजमाता जिजाऊ, किल्ले, दूरदृष्टी आणि स्वराज्य यांसारख्या विषयांचा शोध घेतला जाईल. तसेच, कला अकादमीच्या मिनी सभागृहात शिवचित्रित्वावर आधारित अनिल नलावडे यांनी लिहिलेल्या पाच नवीन गाण्यांचे प्रकाशन होईल. यात कलाकार श्रीरंग भावे, केतकी भावे जोशी, पद्मश्री राव आणि अनिल नलावडे सहभागी होतील.

मोहोळ (कटूसत्य वृत्त):- मोहोळ शहरातील निघालेल्या ईद-ए-मिल्लाद निमित्त जुलूस भ्रम्ये मा.नगरसेवक मुस्ताक शेख (साहेब) यांच्या मार्गदर्शनाने सनराईज क्लबच्या वतीने केक, मस्का पाव, बिरकीट, पाणी बॉटल चे वाटप करण्यात आले. यावेळी साहिल शेख, हुजेफ शेख, अजीम तांबोळी, साकिब आतार, शाहीद शेख, शायद शेख, जावेद बागवान, साकिब शेख, अब्दी शेख, जैद शेख, इजमाम

बँक कर्मचारी संघटनेने या पुरस्काराची पार्श्वभूमी विषय करताना डॉ. तुळजापूरकर आणि डॉ. धनंजय कुलकर्णी म्हणाले की, समाजातील विविध क्षेत्रात कार्य केलेल्या व्यक्तींचा सन्मान अनेक ठिकाणी केले जातात परंतु कामगार क्षेत्रात आयुष्यभर काम करणाऱ्या व्यक्तींच्या कायाची दखल सहसा घेतली जात नाही. यामुळेच आमच्या बँक कर्मचारी संघटनेने असा पुरस्कार देऊन सन्मान करण्याचे ठरविले.

आजवर डॉ.चितणीस, डॉ. उत्का महाजन, डॉ.सुरेश धोपेश्वरकर अशा विविध क्षेत्रातील व्यक्तींना हा पुरस्कार देऊन सन्मानित करण्यात आले आहे. या वर्षी संघटना अधिवेशनाच्या उद्घाटन समारंभात दि.13 सप्टेंबर रोजी हा पुरस्कार डॉ.रानडे यांना प्रदान करण्यात येईल. रोख रु 50,000/- आणि स्मृति चिन्ह असे या पुरस्काराचे स्वरूप असेल, हे ही त्यांनी स्पष्ट केले.

'शिवसंस्कार महोत्सव २०२५' चे उद्घाटन

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कालातीत विचारांना समर्पित ऐतिहासिक सांस्कृतिक महोत्सव मुंबईत सुरु

मुंबई, (कटूसत्य वृत्त):- छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जीवनावर आधारित 'शिवसंस्कार चित्रकाव्य कलादालन' या आगळ्या-वेगळ्या सांस्कृतिक उपक्रमाचे उद्घाटन आज महाराष्ट्र राज्याचे सांस्कृतिक कार्य व माहिती तंत्रज्ञान मंत्री मा. आशिष शेलार यांच्या हस्ते संपन्न झाले.



युनेस्कोच्या जागतिक वारसा यादीत छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या बारा दुर्गांचा ऐतिहासिक समावेश झाल्यामुळे महाराष्ट्र संस्कृतीकडे जागतिक स्तरावर सर्वदूर अभिमानाने आणि औत्सुक्याने पाहिले जात आहे. रायगड, विजयदुर्ग, साल्हेर, शिवनेरी, लोहाड, जिंजी, राजगड, प्रतापगड, पन्हाळ, खांदेरी, सुवर्णदुर्ग आणि सिंधुदुर्ग हे बारा दुर्ग ह्यमराठा मिलिटरी लँडस्केपसह या संकल्पने अंतर्गत युनेस्कोच्या यादीत समाविष्ट झाले आहेत.

इतिहासाचे सादरीकरण म्हणून नव्हे, तर आजच्या नागरिकांसाठी, तरुणांसाठी आणि विद्यार्थ्यांसाठी देशभक्ती, नेतृत्व, नीतिमत्ता, चारित्र्य आणि एकता या मूल्यांची आठवण करून देणारा एक जिवंत अनुभव असेल. सईशा प्रॉडक्शन्स, मुंबई गेली १५ वर्षे हा अनमोल वारसा जनमानसांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी सातत्याने कार्य करीत आहे.

कार्यक्रम संचालक, दिग्दर्शक व निवेदक पद्मश्री राव म्हणाल्या, 'हा महोत्सव म्हणजे छत्रपती शिवरायांना पुन्हा नव्याने जाणून घेण्याची संधी - फक्त एक शूर योद्धा म्हणून नव्हे, तर दूरदृष्टी असलेले राजकारणी आणि नैतिक शक्तीचा आधारस्तंभ म्हणूनही. कविता, गाणी आणि संवाद यांच्या माध्यमातून आम्ही इतिहास आणि आजचा काळ यांच्यातला संबंध अजून जवळ आणण्याचा प्रयत्न करत आहोत.'

आणून सहाद्री, राजमाता जिजाऊ, किल्ले, दूरदृष्टी आणि स्वराज्य यांसारख्या विषयांचा शोध घेतला जाईल. तसेच, कला अकादमीच्या मिनी सभागृहात शिवचित्रित्वावर आधारित अनिल नलावडे यांनी लिहिलेल्या पाच नवीन गाण्यांचे प्रकाशन होईल. यात कलाकार श्रीरंग भावे, केतकी भावे जोशी, पद्मश्री राव आणि अनिल नलावडे सहभागी होतील.

लेखक, गीतकार आणि या उपक्रमाचे सर्वेसर्वा अनिल नलावडे म्हणाले, 'छत्रपती शिवाजी महाराजांचे जीवन केवळ लढाया आणि विजयांपुरते मर्यादित नाही; त्यात दूरदृष्टी, नीतिमत्ता, नेतृत्वाचे आणि एकाग्रतेची आपल्या कर्तव्याचे अमूल्य धडे आहेत. शिवसंस्कार महोत्सवाद्वारे आम्हाला ही मूल्ये तरुण पिढीपर्यंत पोहोचवायची आहेत, जेणेकरून ते एक मजबूत आणि एकसंध भारत घडविण्यास मोलाची भूमिका बजावतील.'

सुरुवात 'शिवसंस्कार चित्रकाव्य कलादालनाने' झाली असून हे कलादालन दिनांक ७ ते १३ सप्टेंबरदरम्यान रोज सकाळी १० ते रात्री ८ या वेळेत पु. ल. देशपांडे महाराष्ट्र कला अकादमीच्या तळ मजल्यावरील आर्ट गॅलरीत आयोजित करण्यात आले होते. यात अनिल नलावडे यांनी अनेक वर्षे अभ्यास करून लिहिलेल्या व त्यांच्या संकल्पनेतून साकार झालेल्या १५० पेक्षा जास्त चित्रकाव्यरूप कलाकृतींचा समावेश होता. यातील काही व्यक्तिचित्र चित्रकार राव देशमुख यांच्याकडून तयार करून घेतली गेली होती, तर काही AI न्यूरल रेंडरिंगच्या माध्यमातून सईशा प्रॉडक्शन्स, मुंबईने तयार केली होती.

या चर्चासत्रात पुढील विषयांवर सखोल विचारमंथन केले जाईल: बालपणी आईवडिलांनी दिलेल्या संस्कारातून शिवराय काय शिकले?, शिवरायांचे नेतृत्वगुण, युद्धनीती, रणनीती, दुर्गनीती, स्वराज्य आणि सुराज्य यांचे महत्त्व, चारित्र्य आणि शीलवान व्यक्तित्व, शिवरायांचे व्यवस्थापनकौशल्य आणि माणसांमधली गुंतवणूक.

महोत्सवाचा समारोप १४सप्टेंबर रोजी स्वातंत्र्यवीर सावरकर राष्ट्रीय स्मारक, शिवाजी पार्क, दादर येथे 'संगीत शिवस्वराज्यगाथा' या संगीतमय ऐतिहासिक कार्यक्रमाने होईल. ४३ नवीन रचनांद्वारे छत्रपती शिवाजी महाराजांचे प्रेरणादायी जीवन सादर करणाऱ्या या पुरस्कारविजेत्या संगीतमय कार्यक्रमात नचिकेत देसाई, श्रीरंग भावे, केतकी भावे जोशी, अनिल नलावडे आणि पद्मश्री राव सहभागी होतील. हा कार्यक्रम फक्त रसयुक्त रु. १५०/- इतका असेल. याची तिकिटे बुकमायशे वर उपलब्ध आहेत. बाकी सर्व उपक्रम विनामूल्य आहेत.

शिवसंस्कार महोत्सव २०२५ मध्ये मुंबईकरांना छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जीवनावर आधारित विविध पैलूंना अनुभवण्याची संधी मिळाली. महोत्सवाची

बाशीर् तालुक्यातील 8 गावाची मोजणी कार्यवाही होईपर्यंत कलम 163 लागू

सोलापूर, (कटूसत्य वृत्त):- महाराष्ट्र शांतिपीठ दुर्गमती महामार्ग करिता भूसंपादन प्रक्रिया आंदोलन पार्श्वभूमीवर बाशीर् तालुक्यातील 8 गावांचे (गौडगांव, मांगगांव, आंबेगांव, आंबाबाईचीवाडी, जवळगांव, हत्तीज, चिंचखोपन व शेळगांव (आर)) वेळापत्रक प्रमाणे मोजणीची कार्यवाही करत असताना भारतीय नागरीक सुरक्षा संहिता 2023 चे कलम 163 दिनांक 16 ऑक्टोबर 2025 रोजीपर्यंत व मोजणी कार्यवाही पूर्ण होईपर्यंत 2 महिन्यांच्या कालावधीकरिता लागू करण्यात आले आहे. या आदेशानुसार बेकायदेशीर

जमाव जमविणे आणि मोजणी करण्यास अडथळ आणणे, शासकीय यंत्रणेचे अधिकारी व कर्मचारी यांना मोजणी करण्यास विरोध करणे, तसेच पाच किंवा पाचहून जास्त लोक एकत्र येणे, ज्या गावाची मोजणी ज्या दिवशी होणार आहे त्या गावातील त्या गटाचे शेतकरी / हितसंबंधीत व्यक्ती खेरीज इतर इसमाना उपस्थित राहता येणार नाही. हा आदेश मोजणी करिता येणारे शासकीय यंत्रणेचे अधिकारी व कर्मचारी तसेच संपादन मंडळकडून नियुक्त केलेल्या अधिकारी व कर्मचारी यांना तसेच ज्या गटाचे मोजणी करण्यात येणारे आहे त्या गटाचे हितसंबंधीत व्यक्ती / शेतकरी यांना मोजणीच्या वेळी उपस्थित राहण्यास लागू राहणार नाही. आदेशाचा कोणत्याही प्रकारे भंग केल्यास, ती व्यक्ती भारतीय न्याय संहितेच्या कलम 223 प्रमाणे शिक्षेस पात्र राहिल, असे उपविभागीय दंडाधिकारी, सोलापूर क्र. 1, सदाशिव पडवणे, यांनी प्रसिध्दी पत्रकाव्ये कळविले आहे.

शुक्रवारी लोकअदालीतचे आयोजन

सोलापूर, (कटूसत्य वृत्त):- 12 सप्टेंबर 2025 रोजी लोकअदालतीचे आयोजन करण्यात आले आहे. लोकअदालतीमध्ये अपर जिल्हाधिकारी सोलापूर यांचे न्यायालयातील आरटीएस दुसरे अपिल (अर्थन्यायिक)

प्रकरणांत तडजोड होऊ शकतील अशी अर्थन्यायिक अपिल प्रकरणे ठेवण्यात येऊन तडजोडीअंती निकाली काढावयाची आहेत. अपर जिल्हाधिकारी यांचे न्यायालयातील ज्या अर्थन्यायिक अपिल प्रकरणात

तडजोड करावयाची आहे अशा अर्थन्यायिक अपिल प्रकरणांबाबत या कार्यालयास दिनांक १२ सप्टेंबर २०२५ रोजीपर्यंत कळविण्यास सर्व विधिज्ञ व पक्षकार यांना आवाहन अपर जिल्हाधिकारी मोनिका सिंह यांनी प्रसिद्धी पत्रकाव्ये केले आहे.

निर्मल व्यसनमुक्ती केंद्र

मानसिक आजार, व्यसनमुक्ती, लैंगिक समस्या स्किझोफ्रेनिया, बायपोलार मुड डिसऑर्डर, उन्माद, डिप्रेशन, ओ.सी.डी, मंत्रचळपणा इ. मानसिक आजारासाठी, दादर, तंबाखू, सिगारेट, गुरुखा, मावा, गांजा, भांग, मिश्री इ. व्यसनमुक्तीसाठी, शीघ्रपतन, नपुसकता, वीर्यनाश, हस्तमैथुनामुळे कमजोरी इ. लैंगिक समस्यांसाठी वृद्ध लोकांना सांभाळण्यासाठी सुश्रुषा केंद्र व नातेवाईकांशिवाय अॅडमीट करण्याची सोय निर्मल व्यसनमुक्ती पुनर्वसन व सुश्रुषा केंद्र, स्टेशन रोड, मिरज.

— संपर्क :-

8083608083
9922646566
8698732109

(सरकार मान्य)

अथर्व पेस्ट कंट्रोल

An ISO 9001-15 सर्टीफाईड कंपनी

प्रो. हरी सुभाष विरये

9822964815
9421984815

झुळ, पाल, मुंगी, वाळवी, डास, जाळी, माशी, डेकूण, उंदीर, घुस इ. नियंत्रण

वाचकांसाठी निवेदन: या अंकात प्रसिद्ध होणाऱ्या सर्व प्रकारच्या जाहिरातीमधील मजकूर जाहिरातदाराने दिव्यानुसार प्रसिद्ध केला जातो. यातील कोणत्याही माहितीच्या अथवा आहवाणाच्या सत्यतेबाबत दैनिक कटूसत्य हमी घेऊ शकत नाही याची कृपया नोंद घ्याव्याची घ्यावी.

महावीर बँकेला ४.६३ कोटींचा नफा - चेअरमन दीपक मुनोत



सोलापूर (कटूसत्य वृत्त):- सर्वसाधारण सभेत बँकेच्या तीन वस्तू स्वामालकीच्या असून मुख्य शाखा करिता कार्पोरेट ऑफिस उभारण्याची सूचना सभासदाकडून करण्यात आली.

सोलापूर येथील बँकिंग क्षेत्रात अल्पवधीतच नावाजलेल्या महावीर सहकारी बँकेचा वार्षिक सर्वसाधारण सभा अगदी खेळीमेळीच्या वातावरणात संपन्न होऊन बँकेला 4.63 कोटींचा निव्वळ नफा झाल्याचे चेअरमन दीपक मुनोत यांनी सांगितले.

त्यामुळे सभासदांनी अभिनंदनचा ठराव मांडला. महावीर बँकेची ही 28 वे वार्षिक सर्वसाधारण सभा गुजराती भवन येथे संपन्न झाली विद्यमान चेअरमन या वार्षिक सभेचे अध्यक्ष पद भूषविला त्यांच्यासोबत गुरुजी श्री आचार्य नारायण हे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते.

बँकेच्या स्वामालकीच्या तीन इमारती असून बँकेचे मुख्य इमारत मुख्य शाखा कार्पोरेट लोक असलेल्या इमारतीत स्थानापन्न व्हावे असे सूचना काही सभासदांनी अग्रेसर पणे मांडलेले त्या चेअरमन यांनी पूर्ण दात देऊन लवकरच आपण कार्पोरेट लुक असलेले ऑफिस उभारू असा शब्द दिला.

सभासदांना यंदाच्या वर्षी 10% लाभांश देण्याकरिता मान्यता देण्यात आली. बँकेने 2012 ला सुरु केलेल्या 38 कोटी ठेवीवरून आज अखेर 520 कोटींचा ठेवीचा पल्ला पार केलेला आहे बँकेचे एकूण जवळपास एक हजार कोटी असा व्यवसाय पूर्ण झालेला आहे

यावेळी नवनिर्वाचित सदस्य सुशील कुमार सोनीग्रा राहुल कोरुलकर ज्ञानेश्वर माकल जयंत होले पाटील संतोष भंडारी व अध्यक्ष इंधर्मल जैन यांचा सत्कार करण्यात आला तसेच सामाजिक क्रीडा शैक्षणिक क्षेत्रात उल्लेखनीय कामगिरी केलेले कीर्तन होरा आदित्य गिरम मोक्षा वेद श्रीधर नारंगी यांचा यावेळी सत्कार करण्यात आला. बँकेचे सर्व संचालक या सर्व साधारण सभेस उपस्थित होते सभा अगदी खेळीमेळीच्या वातावरणात संपन्न झाले. सभासदांनी ठेवीदारांनी कर्जदारांनी बँकेवर मोठा विश्वास दाखवला याही पुढे आपल्या विश्वासाला सार्थ राहून बँकेचा व्यवसाय असेच पुढे नेऊ असा वचन बँकेचे चेअरमन दीपक मुनोत यांनी दिला.

कटूसत्य शब्दकोडे

१	२	३	४	५	६
		७	८	९	
१०		११		१२	१३
	१४	१५		१६	१७
	१८	१९	२०	२१	२२
२४		२५	२६		२७
	२८			२९	३०
३१			३२	३३	
	३४	३५	३६		३७
	३८			४०	४१
	४१		४२		
४३				४४	

आडवे शब्द : १) मराठी वर्षांच्या सुरुवातीचा येणारा सण २) मराठी वर्षातील सुरुवातीचा महिना ५) हा उगळ्या तितका काळाच, अशी एक म्हण आहे ७) सहाय्य ९) सत्र का ** मिठा होता हे १०) पाठीवर कठीण आवरण असलेला एक उभयचर जीव ११) कबूल, ** असणे १२) खेळ (इंग्रजीत) १४) पक्षा, न बदलणाऱ्या निर्णय या अर्थाने १६) छ. शिवरायांच्या पत्नी सईबाई यांचे माहेर १९) तीन आणि चार मिळून होणारी संख्या २१) हरिणाचे पिळू २२) पानाचा विडा याच्यामुळे रंगतो २४) शेतीची नांगर, पाभार ही अवजारे (ग्रामीण भाषेत) २५) जळण २८) सात गुणिले तीन २९) उलटी, ओकारी ३१) गाणे गाणारा ३२) रसाळ, रसयुक्त ३५) होडी, नौका ३५) एक म्हण - ** तेथे माती ३७) नशीब (इंग्रजीत) ३९) भीतीने थरथरणे, *** उडणे ४०) एस्टीची प्रवासी गाडी ४२) गवंडीकाम वा इतर कामातील कुशल कारागिरी ४३) ध्येय साध्य करण्यासाठी या गोष्टी पणाला लावाव्या लागतात - ** ** * ४४) राष्ट्रवादीचे एक नेते - *** पवार

सुडोकु - 50

8	2	9	6		
	5	1	8	3	
1	6	7		2	4
	7	8	9	2	1
		1	5	6	3
9	8	4	3	1	7
2	5		4	9	8
6					

उभे शब्द : १) भागाकारच्या विरुद्धार्थी शब्द २) तलाव, पाण्याचा साठा असलेली जंगलातील जागा ३) वाईट, डावा ४) मनातील उत्साह ५) दात घासण्यासाठी वापरतात ती एक प्रख्यात द्रव्यपेस्ट ६) पतीची आई ८) एक श्वसनरोग १३) पाठीचा कणा याच्या साखळीने बनला आहे १५) मोठा तीळ १६) भाजप पक्षाचे नेते व राज्याचे उपमुख्यमंत्र्यांचे आडनाव १७) सल उलट लिहा १८) मुलाची मुलगी २०) फोटो (हिंदीत) २१) पुण्याच्या विरुद्धार्थी शब्द २३) पाणी पिण्याची तीव्र इच्छा २४) महाराष्ट्रातील लेण्यासाठी प्रसिध्द असलेला जिल्हा २६) फळातील गोड द्रव २७) आईची बहीण २८) एक थोर संत ३०) स्वाध्या, हेतू ३२) मदनची पत्नी ३३) भारतीय क्रिकेट टीमचे माजी प्रशिक्षक ३५) देवतांनी दिलेला आशीर्वाद ३५) मानहानी करणे ३८) व्यायाम, मेहनत ४१) न बोलण्याचे घेतलेले व्रत ४२) पुरुषांच्या ओठावरील केस

